

zejména k seznání svědků, že obžalovaný před úrazem stále a stále zmírňoval rychlost, výslovně zjistil, že obžalovaný jel mírnou rychlostí, jež by byla umožnila, by obžalovaný, spatřiv před sebou dítě na sinici, automobil včas zastavil, kdyby byl, používaje povinné opatrnosti, tak učinil a neomezil se na pouhé dávání výstražných znamení a zmírnění rychlosti. Z toho plyne, že nalézací soud na základě zjištění, jež učinil, neprávem dospěl k závěru, že jednání (opomenutí), obžalovanému dle Šu 335 tr. zák. přičitatelné, stalo se za obzvláště nebezpečných okolností v Šu 85 písm. c) tr. zák. uvedených, a že rozsudek soudu prvé stolice, pokud jím trestný čin obžalovaného byl kvalifikován dle Šu 337 tr. zák. a nikoliv toliko podle Šu 335 tr. zák., jest právně pochybeným a dle čís. 10 Šu 281 tr. ř. zmatečným. Bylo jej proto dle prvního odstavce Šu 290 tr. ř. zrušiti a dále po rozumu Šu 288 čís. 3. tr. ř. uznati ve věci samé.

Čís. 1686.

Porušení předpisu Šu 260 čís. 1 tr. ř. nelze vytýkati zmatkem čís. 3 Šu 281 tr. ř., je-li přes to skutek v rozsudku tak individualisován, že opětné stíhání pro týž čin dlužno pokládati za vyloučeno.

Skutková podstata zločinu Šu 212 tr. zák. nečiní povinnost, překaziti zločin, závislou na tom, zda úmysl zločince, jemuž nadržováno, se projevuje v jednání od dokonání více nebo méně vzdáleném, nýbrž vyžaduje pouze, by pachatel si byl vědom, že má býti spáchán zločin.

K pojmu »ze zlomyslnosti« stačí zlý úmysl ve smyslu Šu 1 tr. zák.

Pod opomenutí, zločin překaziti spadá též opomenutí jeho oznámení. Š 212 tr. zák. nevyžaduje, by použitím toho kterého zabraňovacího prostředku zločin skutečně byl překažen.

Dle Šu 213 tr. zák. jest rozhodnou objektivní trestnost činu, jež překaziti bylo opomenuto, nikoliv trestnost pachatelova.

(Rozh. ze dne 30. června 1924, Zm I 132/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaných do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 19. prosince 1923, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem nadržování zločinu podle Šu 212 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnosti obžalovaných napadají výrok, jímž byli uznáni vinnými zločinem podle Šu 212 tr. zák., spáchaným tím, že koncem roku 1922 v N., zvěděvše o úmyslu Josefa Šoupala spáchatí proti ministru financí Dru Rašínovi útok na život, ze zlomyslnosti opomenuli překaziti zločin ten, dne 5. ledna 1923 Josefem Šoupalem skutečně spáchaný, aniž by vydali v nebezpečenství sebe, své příslušníky, nebo ty, jež jsou pod jich zákonnou ochranou, důvody zmatečnosti dle Šu 281 čís. 5, 9 a) 10 a věcně též 3 a 11. tr. ř. Avšak neprávem. Zmatek čís. 10, jež uplatňuje jen zmateční stížnost Rudolfa N-a, proveden vůbec nebyl, neboť stížnost neuvádí, pod kterou mírnější normu trestního zá-

kona měl rozsudkem zjištěný čin stěžovatelův býti podřaděn, a nečiní návrhu, odpovídajícího tomuto důvodu zmatečnosti. Rovněž zmateční stížnost Stanislava K-ho a Rudolfa N-a neprovádí dovolávaného zmatku čís. 9 a) po zákonu, vytýká-li, že náležitost skutkové podstaty zločinu podle §u 212 tr. zák., že pachatel zločin, jemuž nadržováno, mohl s n a d n o překaziti, není ani v obžalovací větě ani ve výroku rozsudku obsažena, že, ježto schází v obžalobě, nestala se předmětem průvodního řízení, nebyla prokázána a nebyla převzata do výroku rozsudkového a že proto byli obžalovaní uznáni vinným skutkem, jehož trestní zákon nezná a jenž právomoci soudní nepodléhá. Vzhledem k zásadě §u 288 čís. 3 tr. ř., dle níž soud zrušovací, používaje práva hmotného, musí své rozhodnutí založiti na skutečnostech, jež zjistil sborový soud první stolice, jest na stěžovateli, dovolávajícím se zmatků rázu hmotněprávních, aby, doličuje nesprávné použití nebo porušení předpisu práva hmotného, vycházel ze skutkových předpokladů a zjištění napadeného rozsudku. Této povinnosti zmateční stížnost nedbá, neboť přehlíží, že rozsudek v rozhodovacích důvodech zabývá se onou náležitostí skutkové podstaty zločinu podle §u 212 tr. zák., zjišťuje výslovně, že soud nemá pochybnosti, že obžalovaní mohli zločin překaziti bez újmy pro sebe nebo své blízké, ježto stačilo k tomu p o u h é oznámení toho, co jim bylo známo, úřadům. Slovem »p o u h é« nalézací soud dal dosti zřetelným způsobem výraz svému přesvědčení, že oznámení úřadům by nebylo bývalo spojeno se značnou námahou nebo náklady pro pachatele, že tedy mohli snadno zločin Šoupalův překaziti. Jest sice pravda, že slova »kdežto by to snadno překaziti mohli« ze zákonné definice zločinu podle §u 212 tr. zák. chybí ve výroku rozsudku, a že tedy rozsudek, neuváděje všech známek, zákonem ustanovených, pokud se dle nich má užiti určité sazby trestní, neodpovídá předpisům §u 260 čís. 1. tr. ř. Vadu tu však možno jako porušení formy, ohrožené v §u 260 tr. ř. výslovně zmatečností, uplatniti jen s hlediska zmatku čís. 3 §u 281 tr. ř. Než v tomto případě není podmínek pro úspěšné uplatnění tohoto zmatku, jež věcně provádí zmateční stížnost Rudolfa N-a, číselně dovolávajíc se zmatku čís. 5 §u 281 tr. ř., výtkou, že rozsudek nepojav do výroku náležitost »kdežto by to byl snadno překaziti mohl« porušil zákon v ustanovení §u 260 čís. 1. tr. ř., a jehož uplatnění asi též stěžovateli K-ovi tanulo na mysli. Dle výslovného ustanovení posledního odstavce §u 281 tr. ř. nelze ve prospěch obžalovaného dovolávati se s úspěchem důvodů zmatečnosti čís. 2, 3 a 4 §u 281 tr. ř. v tom případě, když jest nade vši pochybnost zřejmo, že vytýkané porušení formy nemohlo míti účinku obžalovanému nepříznivého. Stížnosti samy netvrdí, že vytýkanou vadou takový účinek nastal nebo nastati mohl. Předpis §u 260 čís. 1 tr. ř. slouží jednak k tomu, by byl získán bezpečný podklad pro posouzení otázky, zda vyřizuje rozsudek celou obžalobu a zda dbá mezi §§u 262, 263 a 267 tr. ř., jednak má jimi býti zabráněno opětnému stíhání obžalovaného pro týž čin. Ani v tom, ani v onom směru nemohl nastati vytýkanou vadou účinek stěžovatelům nepříznivý. Výrok sice dle svého doslovu uvádí žalobní formulí, touže vadou trpící, než z důvodů spisu obžalovacího jest zřejmo, že dotyčná slova z věty žalobní vypadla jen nedopatřením, neboť obžaloba uvádí výslovně »ač všichni obvinění tedy o zamýšleném zločinu Šoupalově dobře věděli,

opomenuli překaziti zločin ten, ač tak v čas, a aniž by byli vydali sebe neb své příbuzné v nebezpečí, s n a d n o u č i n i t i m o h l i jednoduchým sdělením toho, co věděli, nejbližšímu strážníku.« Vzhledem ke shora uvedené části rozhodovacích důvodů jest zřejmo, že vadná věta žalobní podobným nedopatřením byla převzata do výroku rozsudku. Ježto jak žalobní formulí a důvody obžaloby, tak i výrok a rozhodovací důvody rozsudku dlužno pokládati za jednotný celek, vzájemně se doplňující, nelze vzhledem k úplnému souladu těchto částí v rozhodném směru, vztahujícímu se i na zřejmé jejich chyby z nedopatření, pochybovati o tom, že jak obžaloba tak i rozsudek mají za zjištěno, že obžalování nejen bez újmy pro sebe nebo své příslušníky, nýbrž také s n a d n o mohli zločin. jemuž nadržováno, překaziti, takže nemohlo býti stěžovatelům vytykanou vadou ukřivděno při řešení otázky, zda byla obžaloba v neprospěch obžalovaných překročena čili nic. Uváží-li se dále, že skutek, stěžovatelům za vinu kladený, jest ve výroku označením času a místa spáchaného nadržování, jakož i přesným označením zločinu a zločince, jemuž nadržováno, individualisován tak, že opětné stíhání pro týž čin — třeba že ve výroku byla dotyčná slova textu paragrafu 212 tr. zák. vynechána — nutno pokládati za vyloučeno, jest nade vše pochybnost zřejmo, že vytykané porušení formy §u 260 čís. 1 tr. ř. nemohlo míti pro rozhodnutí účinku, obžalovaným nepříznivého.

Bezdůvodnou jest další výtka, zmateční stížností Stanislava K-ho s hlediska zmatku čís. 9 a) §u 281 tr. ř., že nalézací soud v souhlasu s obžalobou jednak pojal do skutkové podstaty zločinu dle §u 212 tr. zák. slovy »zvěděvše o úmyslu Šoupalově spáchatí proti ministru financí Dru Rašínovi útok na jeho život« skutkovou náležitost, §em 212 tr. zák. nijak nevytčenou, jednak že vůbec nezjišťuje skutkové náležitosti, aby pachatel věděl, lépe řečeno, aby přímo viděl nějaký zločin pokud se týče počátek tohoto zločinu, jinými slovy, aby vinník dle §u 212 tr. zák. setkal se s pachatelem, jsoucím již na dráze zločinné. Stížnost ponechává nepovšimnutou okolnost, že slova »zvěděvše o úmyslu Josefa Šoupala« ve výroku nejsou součástí skutkové podstaty, nýbrž toliko přesnějším vymezením a označením času, kterým čin obžalovaných počíná, a nedbá toho, že rozsudek v důvodech zjišťuje, nejen, že obžalování věděli o vražedném úmyslu Šoupalově, nýbrž také, že věděli, že úmysl ten se již jednou byl stělesnil v jednání, projevivší dostatečně, t. j. měrou nepřipouštějící vážných pochybností, opravdové rozhodnutí ke zločinu vraždy, tedy v jednání pokusné ve smyslu §u 8 tr. zák., dále, že známé jim politické přesvědčení Šoupalovo muselo u nich vzbuditi jistotu, že Šoupal pojatý jednou úmysl, zastřeliti Dra Rašína, také skutečně provede, že u něho viděli browning, a konečně, že K. a P-ová dne 3. ledna 1923 věděli, že Šoupal druhý den jede do Prahy, tedy zamýšlí čin ku provedení vražedného úmyslu směřující. Ostatně skutková podstata zločinu dle §u 212 tr. z. nečiní povinnost vinníkovu, překaziti zločin, závislou na tom, zda úmysl zločince, jemuž nadržováno, se projevuje v jednání od dokonání více nebo méně vzdáleném, nýbrž vyžaduje pouze, by vinník si byl vědom, že má býti spáchán zločin. Stačí úplně, dozví-li se pachatel o vážném úmyslu osoby třetí, spáchatí zločin. Naby-la-li tedy určitá osoba přesvědčení, že má býti spáchán zločin, a jsou-li tu ostatní podmínky, t. j. že může zločin ten překaziti snadno, jinými

slovy, bez značné námahy a nákladů, a aniž by vydala v nebezpečí sebe nebo osoby v §u 212 tr. zák. naznačené, jest též povinna zamýšlený zločin překaziti.

Neprávem vytykají zmateční stížnosti s hlediska zmatku čís. 9 a) §u 281 tr. ř., že rozsudek, uváděje proti veškerým pojmům o zlém úmyslu, v §u 1 tr. zák. obsaženým, zároveň zlý úmysl a zlomyslnost, nezjišťuje náležitosti slovy »ze zlomyslnosti«, v §u 212 tr. zák. vyžadované, kterážto zlomyslnost prý se nekryje se všeobecným zlým úmyslem §u 1 tr. zák. Avšak z toho, že zákon v §u 212 tr. zák. užívá slov »ze zlomyslnosti«, na místě slov »ze zlého úmyslu«, »úmyslně« nebo podobně, nelze vyvozovati, že zákon vyžaduje ke skutkové podstatě §u 212 tr. zák., by pachatel jednal v nějakém zvláštním, zvláště kvalifikovaném zlém úmyslu (*dolus coloratus*), jenž by se podstatně lišil od zlého úmyslu, tvořícího dle §u 1 tr. zák. nezbytnou složku skutkových podstat všech zločinů. Trestní zákon užívá výrazu »zlomyslnost«, »zlomyslně« pravidelně v témže smyslu jako »zlý úmysl«, »úmyslně.« Nejlepším dokladem toho jest, že i §§y 4 a 8 tr. zák. používají slov »ze zlomyslnosti«, po případě »zlomyslník« zřejmě ve smyslu »ze zlého úmyslu« po případě »osoba jednající se zlým úmyslem«. Slova »zlomyslně, »zlomyslnost«, nejsou tedy zpravidla zákonem rozváženou a chtěnou odchylkou od slov »zlý úmysl«, nýbrž jen obměnami pro jeden a týž pojem. Že tomu tak jest též u skutkové podstaty §u 212 tr. zák., vyplývá z ustanovení §u 213 tr. zák., jenž byl sice, pokud se vztahuje na §§y 60, 61, 67 a 92 tr. zák. zrušen §em 41 zák. na ochranu republiky, což však nebrání jeho použití k výkladu §u 212 tr. zák. Podle §u 213 tr. zák. má se totiž t a k o v é (t. j. §em 212 tr. zák. předpokládané) opomenutí při zločinech velezrady, vyzvídání, neoprávněného verbování a nakládání s člověkem jako s otrokem pokládati za spoluvinu, při čemž dotyčné ustanovení zákonné (vyjma § 95 tr. zák.) mluví vždy pouze o ú m y s l n é m opomenutí překažení, pokud se týče oznámení, staví tedy úmyslné opomenutí úplně na roveň opomenutí ze zlomyslnosti. Z toho plyne, že opomenutím překažení ze zlomyslnosti dlužno rozuměti každé opomenutí, jež se stalo ú m y s l n ě, a že ke skutkové podstatě §u 212 tr. zák. v subjektivním směru postačuje, že si pachatel byl toho vědom, že by zločin snadno mohl překaziti, aniž by vydal v nebezpečí sebe, a ostatní osoby, v §u 212 tr. zák. jmenované, a že přes to neučinil, čeho dle okolností bylo třeba, by zločin byl překažen (srov. Herbst, Handbuch des allgem. österreichischen Strafrechtes, V. vydání, I. svazek, str. 451). Než i kdyby se mělo za to, že zákon, užíváje v §u 212 tr. zák. slov »ze zlomyslnosti«, vyžaduje, by opominutí se stalo v úmyslu, aby připravený zločin byl skutečně spáchán (srov. Finger, Strafrecht, III. vyd. I. sv. str. 563 a Lammasch, Grundriss des Strafrechtes IV. vyd. str. 47), že tedy zákon tím poukazuje na vůli, by byl způsoben výsledek zločinného činu, jest v napadeném rozsudku zjištěna i tato náležitost po subjektivní stránce. Neboť úvahy rozsudku, že stěžovatelé úmysl Šoupalův, usmrtití Dra Rašina, schvalovali, že se smýšlením Šoupalovým souhlasili, očekávajíce z případné smrti Dra Rašina prospěch svůj a všech politicky stejně smýšlejících, neobsahuje pouhého zjištění, že vůle stěžovatelů směřovala k tomu, nevykonati to, co by zločinu Šoupalovu zabránilo, nýbrž zahrnují v sobě i další zjištění, že stěžovatelé, vidouce stejně

jako Šoupal v ministru Rašínovi boháče, nedbajícího zájmů pracujícího lidu, jenž svou politikou zavinil nezaměstnanost dělnictva a jeho bídu, nenávidějící proto Dra Rašína a očekávající z jeho smrti vlastní svůj prospěch, měli přímo vůli, nezabráněním přispěti k tomu, aby zločin byl proveden, aby bylo dosaženo zločinného výsledku, Šoupalem zamýšleného. Tím odpadá též nutnost zabývatí se výtkou zmateční stížnosti, že rozsudek spokojuje se konstatováním, že stěžovatelé projevíli zlý úmysl způsobem jen negativním.

Nelze souhlasiti ani s další námitkou stěžovatelů K-a a N-a s hlediška zmatku čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., že rozsudek neprávem zaměňuje opominutí denunciaci s opominutím zabránění zločinu a že spatřuje zločin nadržování dle Šu 212 tr. zák. v tom, že stěžovatelé opomenuli, zločin Šoupalův oznámiti, ač šlo o zločin, v příčině něhož zákon neukládá povinnosti k denunciaci. Podle mínění stěžovatelů může nadržování ve smyslu Šu 212 tr. zák. vystupovati v roušce opominutí překažení u všech zločinů, jako opominutí oznámení však jen u těch, kde to zákon výslovně vytyká. Dlužno především zdůrazniti, že zmateční stížnosti, vycházejí z mylného předpokladu, odporujícího spisům, že obžalovaní byli uznáni vinnými, že ne u č i n i l i o z n á m e n í o zločinu Šoupalovu, kdežto ve skutečnosti, jak zřejmo z nálezu napadeného rozsudku, byli odsouzeni proto, že ze zlomyslnosti opomenuli p ř e k a z i t i zločinnou činnost Šoupalovu. Stížnosti přehlížejí, že napadený rozsudek uvádí oznámení úřadům toliko jako jeden — tedy nikoli jediný — a to dle zjištění nalézacího soudu vhodný prostředek, jímž stěžovatelé zločin Šoupalův snadno a bez nebezpečí překaziti mohli. Jde o otázku, zda spadá za ostatních podmínek pod ustanovení Šu 212 tr. zák. i neoznámení zločinu, když lze oznámením činu zabrániti. Nalézací soud k této otázce právem přisvědčil. V Šu 212 tr. zák. není opory pro názor, zastávaný stížnostmi, že zákon v Šu 212 tr. zák. opomenutím překažení rozumí jen překažení jiným způsobem než oznámením, a že tedy opomenutí oznámení není trestným ani tehdy, když oznámení jest jedním z prostředků nebo dle okolností dokonce jediným vhodným prostředkem ku překažení zločinu. Š 212 tr. zák. stanoví všeobecnou a bezvýjimečnou povinnost zabrániti zločinům za předpokladů tam blíže uvedených, jakýmkoliv vhodným způsobem, nerozeznáváje mezi prostředky, k tomu se hodícími. Z toho plyne, že pod ustanovení Šu 212 tr. zák. spadá též povinnost prostého oznámení, ovšem jen za předpokladu, že se tento prostředek hodí ku překažení zločinu, to tím spíše, je-li oznámení v tom kterém případě jediným vhodným prostředkem. Stěžovatelé opírají své mínění o to, že zákon v §§ech 60 a 60 tr. zák. rozeznává jednak opomenutí překažení, jednak opomenutí oznámení a že též rozdíl činí trestní zákon vojenský při zločinech vyzvědačství a neoprávněného uschovávání. Než v těchto případech jde o speciální normy, vztahující se jen na určité trestné činy, které proto pro výklad všeobecného ustanovení Šu 212 tr. zák., jehož jest v tomto případě použití, nemohou býti rozhodnými. Nelze seznati, proč by zákonodárce chtěl zbaviti občany povinností, překaziti zločin právě v případech, ve kterých povinnost tu lze splniti snadno a bez újmy pro osoby v Šu 212 tr. zák. uvedené oznámením úřadům, zvláště když postup ten bývá velmi často jediným úspěšným prostředkem překažení zločinu (srov. Lammasch, Grundriss

IV. vyd. str. 47). Namítá-li konečně po stránce právní zmateční stížnost N-ova a K-ova, že trestní oznámení nebylo by bývalo prostředkem způsobitým a vhodným ku překažení zločinu, stačí na vyvrácení této námitky poukázati k tomu, že § 212 tr. zák. nevyžaduje, by použitím toho kterého prostředku za účelem zabránění zločinu, zločin skutečně byl překažen. Osoba, k zabránění zavázaná, vyhovuje povinnosti jí §em 212 tr. zák. uložené, i když se jí nepodařilo zločin překaziti. Stačí, použije-li takového prostředku, který se podle jejího náhledu za stávajících okolností k tomu hodí, ovšem za předpokladu, že nejedná jen na oko.

Neprávem zmateční stížnost Rudolfa N-a dovolává se zmatku čís. 11 §u 281 tr. ř., který též zmateční stížnost Stanislava K-a věcně ovšem v odvolání uplatňuje. Spatřují jej v tom, že soud, vyměřiv trest dle druhé věty §u 213 tr. zák., vybočil ze své moci trestní, ježto dle článku IX a IV úvoz. zákona ku trestnímu zákonu měl trest vyměřiti dle §u 12 zákona na ochranu republiky, to tím spíše, ježto v tomto případě na skutek Šoupalův nemohl býti uložen ani trest smrti ani doživotního žaláře. Lze ponechati stranou úvahy o výkladu §u 7 zák. za ochr. republiky, neboť v tomto případě nelze mluvit o překročení trestní pravomoci nalézacím soudem v neprospěch obžalovaných již proto, poněvadž nalézací soud zjišťuje, že obžalovaní byli stejného politického smýšlení se Šoupalem, že s ním udržovali stálé styky, ač věděli o jeho úmyslu, usmrtiti Dra Rašina, že tudíž také úmysl jeho schvalovali, dále že očekávání Šoupalovo, že ho obžalovaní nezradí, také splnili, známost svou o úmyslu Šoupalově u t a j i l i, očekávající z případné smrti Dra Rašina prospěch svůj a všech politicky stejně smýšlejících. Tímto zjištěním soudu jest, byť i ne výslovně, přece takovými okolnostmi, které toto zjištění činí naprosto patrným, též zjištěno, že obžalovaní jednali v úmyslu Šoupala podporovati, takže jsou tu i podmínky pro použití trestní sazby §u 12 čís. 2 zák. na ochr. republiky, která se úplně rovná trestní sazbě poslední věty §u 213 tr. zák., již nalézací soud při výměře trestu použil. Pokud jde konečně o námitku, že trest neměl býti vyměřen dle sazby od jednoho do pěti let, poněvadž v tomto případě na skutek Šoupalův nemohl býti a nebyl uložen trest smrti ani doživotního žaláře, stačí poukázati k tomu, že §§y 212 a 213 tr. zák. mají na zřeteli hlavní čin jen s hlediska jeho objektivní trestnosti. Rozhodnou jest tedy dle §u 213 tr. zák. větší trestnost činu, jež překaziti bylo opomenuto, a nikoliv trestnost pachatelova. Správnost tohoto názoru vyplývá nejen z doslovu §u 213 tr. zák. »je-li však na ten s k u t e k za trest uložena smrt nebo žalář doživotní«, nýbrž i z ustanovení §u 5 odstavec druhý tr. zák.

Čís. 1687.

Uzavřel-li dlužník se svými věřiteli vyrovnání, které bylo konkursním soudem potvrzeno a stalo se právoplatným (§ 53 vyr. řádu), nelze ho v napotomném trestním řízení pro přečin §u 486 tr. zák. odsouditi k zaplacení pohledávky věřitelům v plné výši (§§y 365, 366 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 30. června 1924, Zm I 307/24.)